

Justitsministeriet
Forvaltningsretskontoret

forvaltningsretskontoret@jm.dk
mopp@jm.dk

j.nr. 2021-7610-0012.

Akademikernes hørings svar til lovforslag om ændring af offentlighedslov, forvaltningslov og forældelseslov (styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt mv.)

Den 18. august 2022
Sagsnr. S-2022-887
Dok.nr. D-2022-46891
jdj/bef

Akademikerne har fra Justitsministeriet modtaget en høring til ovennævnte lovforslag, hvis overordnede formål er at styrke beskyttelsen af offentligt ansatte i sager om aktindsigt.

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Lovforslagets indhold

Lovforslaget indeholder dels et forslag om ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven, så det i videre omfang bliver muligt at afslå at behandle en anmodning om aktindsigt, der er motiveret af retsstridige eller chikanøse hensigter. Med forslaget sænkes således tærsklen for, hvornår en anmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende, betydeligt. Det understreges dog, at forslaget ikke har til formål at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen.

Nørre Voldgade 106, 1. sal
DK - 1358
København K.

T +45 3369 4040
E ac@ac.dk
W www.ac.dk

For det andet indeholder lovforslaget et forslag om ændring af offentlighedslovens regler om aktindsigt i personalesager, så der i videre omfang tages hensyn til offentligt ansattes tryghed ved vurderingen af, om den ansattes navn skal udleveres i forbindelse med en aktindsigtssag.

Endelig indeholder lovforslaget et forslag om ændring af forældelseslovens regler om foreløbig afbrydelse af forældelse, sådan at reglerne kommer til at afspejle ombudsmandens sagsgange. Det kan medvirke til at undgå, at fordringshavere kan se sig nødsaget til at anlægge retssag med det formål at afbryde forældelsesfristen.

Akademikernes bemærkninger

Akademikerne kan fuldt ud genkende, at visse grupper af offentligt ansatte jævnligt oplever at blive udsat for vold, trusler, chikane eller anden intimiderende adfærd, herunder digitalt, fra borgere, og finder derfor, at det kan være nødvendigt med tiltag, der øger beskyttelsen af offentligt ansatte.

Det er dog en væsentlig balance, at tiltagene ikke fører til en øget lukkethed i den offentlige forvaltning og samfundet i det hele taget. Åben-

hed i forvaltningen er en grundpille i et demokratisk samfund, og derfor er det helt afgørende, at udgangspunktet og hovedreglen altid er, at borgere, presse og forskere kan få videst mulig indsigt i forvaltningens arbejde.

Med lovforslaget vil det fremover være muligt at undtage for aktindsigt, hvis en anmodning antages at være chikanøs uden, at den dog anses for at tjene et retsstridigt formål. Akademikerne anerkender, at åbenlyst chikanøse anmodninger om aktindsigt skal kunne afvises – hvilket jo også allerede er tilfældet efter de gældende regler.

Men med nedsættelsen af "tærsklen" for, hvornår en anmodning anses for at tjene et chikanøst formål, overlades samtidigt myndigheden et meget vidt skøn, og der kan være risiko for, at en sådan regel med tiden kan føre til, at balancen tipper, og det fører til en mere lukket offentlig forvaltning, end hvad der er hensigtsmæssigt. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis forvaltningen afviser en anmodning om aktindsigt som chikanøs, men hvor det reelt er begrundet i ressourcemæssige årsager, da forvaltningen ikke kan afsætte ressourcer til at realitetsbehandle aktindsigtsbegæringen.

Lovforslaget kunne derfor med fordel have et afsnit med om de gældende regler for myndighedens pligt til at begrunde et afslag på aktindsigtsanmodning samt klagevejledning. Tilsvarende ville det være ønskeligt, hvis det blev tydeliggjort i lovforslaget, at beslutninger om aktindsigt og egen acces efter offentlighedsloven, partsaktindsigt efter forvaltningsloven samt indsigt efter databeskyttelsesforordningens artikel 15 er selvstændige afgørelser i forvaltningslovens forstand, og således også skal følge de almindelige forvaltningsretlige regler.

Akademikerne noterer sig, at det fremgår af lovforslaget, at den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, ikke har til formål at afskære anmodninger om aktindsigt, der søger at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, eller som ledsages af kritik af myndigheden eller dens ansatte.

Desuden hæfter Akademikerne sig ved, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at forslaget ikke har til formål at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen. Det forudsættes således, at behandlingen af aktindsigtsanmodninger fra massemedier omfattet af medieansvarsloven eller forskere tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut kun helt undtagelsesvist vil kunne afslås med henvisning til bestemmelsen i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Akademikerne forudsætter derfor, at massemedier samt forskere vil få den samme adgang til aktindsigt som hidtil, og at det kun helt undtagelsesvist vil blive afvist.

Akademikerne tilslutter sig i øvrigt lovforslagets forslag om ændring af forældelseslovens regler.

Behov for mere åbenhed i den politiske beslutningsproces

Afslutningsvist skal Akademikerne mere overordnet foreslå, at der tages initiativ til en evaluering og revision af offentlighedsloven og særligt dens bestemmelser om ministerbetjening i bl.a. §§ 24 og 27, så der bliver fundet den rette balance, som på den ene side sikrer regering og ministre rådgivning og bistand fra embedsværket, og på den anden side offentlighedens interesse til indsigt i det arbejde. Lovforslagets bestemmelser og hensynene til styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt, bør ligeledes indgå i en samlet afvejning i forhold til ministerbetjeningsreglerne.

Det bemærkes, at vores medlemsorganisation Dansk Journalistforbund fremsender særskilt høringssvar, der dækker deres holdning til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Jesper David Jensen

D: 22495862

E: jdj@ac.dk